Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 150. Braşovŭ, Joi 5 (17) Iulie 1890.

Braşovŭ, 4 Iulie st. v.

Amŭ arĕtatŭ în numĕrulŭ de erĭ, de ce principiu se conducŭ adĭ Cehii din Boemia în luptele lorŭ pentru egala îndreptăţire naţională. Este principiulŭ autonomiei naţionale formulatŭ de Palacky, care serbézâ adĭ din di în di mai marĭ victorii în sînulŭ poporului cehŭ.

Situaţiunea în Boemia s'a schimbatŭ în timpulŭ din urmă cu totulŭ în urma succesului, ce l'a dobênditŭ mişcarea Cehilorŭ tinerĭ în contra punctaţiunilorŭ dela Viena ale pactului ceho-germanŭ.

In fiă-care Duminecă se ţinŭ adunărĭ electorale cehice, în carĭ se combatŭ acele punctaţiunĭ, ca neîndestulitóre şi stricăcióse pentru poporulŭ cehŭ. Şi nu numai deputaţii din partida Cehilorŭ tinerĭ, ci acum chiar şi deputaţiĭ din sînulŭ partidei Cehilorŭ bĕtrânĭ se pronunţă categoricŭ în contra pactului propusŭ. Astfelŭ a făcutŭ deputatulŭ Hajek, care a disŭ, că punctaţiunile pactului suntŭ mormêntulŭ, în care se vorŭ îngropa nisuinţele de dreptŭ publicŭ ale Cehilorŭ.

Omulŭ situaţiunei este adĭ în Boemia conducĕtorulŭ Cehilorŭ tinerĭ Dr. Gregr. „Cuvêntulŭ sĕu", dice o fóiă vienesă, „străbate în fiă-care satŭ şi în fiă-care ocolŭ, ér Cehii bĕtrânĭ suntŭ împrăştiaţĭ."

Adevĕrulŭ este, că partida lui Rieger, ne mai putêndŭ contrasta curentului puternicŭ, ce s'a produsŭ în sînulŭ Cehilorŭ în favórea deplinei autonomii naţionale, a luatŭ acuma şi ea posiţiă în contra punctaţiunilorŭ din Viena, cu tóte că se angajase mai nainte pentru susţinerea lorŭ. Programulŭ Cehilorŭ tinerĭ a învinsŭ asupra politicei de oportunitate a Cehilorŭ bĕtrânĭ, aşa că foile germane centraliste esclamă: nu mai suntŭ adĭ Cehĭ bĕtrânĭ, toţĭ suntŭ adĭ una în combaterea pactului.

Intr'o adunare electorală Dr. Iuliu Gregr şi-a desfăşuratŭ programa sa Dumineca trecută. Elŭ vorbi în potriva progreselorŭ germanisaţiunei şi accentuă, că Germanii voiescŭ sĕ domnéscă în Boemia, ca Maghiarii în Ungaria; e o ruşine, că nisce representanţĭ ai poporului cehicŭ, au putută consimţi la punctaţiunile pactului, care este grópa tuturorŭ dorinţelorŭ îndreptăţite. La aceste cuvinte vorbitorulŭ fù întreruptŭ prin strigărĭ de: Ruşine lui Rieger!

In spiritulŭ acesta decurge lupta. Totŭ mai micŭ devine numĕrulŭ acelora, carĭ iau în apĕrare cu hotărîre politica lui Rieger.

Contele Taaffe—dice „Neue fr. Presse"— s'a răzimatŭ de dece anĭ pe Cehĭ, carĭ acum îi întorcŭ spinarea, ocărăscŭ politica lui Rieger şi combatŭ cu-o ură grozavă pactulŭ....

Este mare periculŭ, — adauge aceeaşĭ fóiă — că pactulŭ va suferì naufragiu şi că cea mai însemnată misiune a contelui Taaffe, de care este legată póte esistinţa sa politică, va fi paralisată. Problema cestiunei boeme se ridică din nou în modulŭ celŭ mai ameninţătorŭ, ea apare ca sfinxulŭ, a căruia gâciturĭ nimenĭ nu le póte deslega şi faţă cu care nicĭ contele Taaffe nu 'şĭ mai póte ajuta.

Nu fără satisfacţiune accentuéză foile germane dificultăţile, ce le întimpină adĭ la Cehĭ politica contelui Taaffe şi împrejurarea că opiniunea publică a Cehilorŭ s'a pronunţatŭ în favórea lui Gregr „omulŭ viitorului."

Cu acésta ocasiune foile germane mai amintescŭ, că partida Cehilorŭ tinerĭ este contrară alianţei cu Germania, că simpatiséză cu Rusia, că nisuesce a résturna constituţia austriacă, că agitéză în contra Ungariei, şi aţîtă pe Slavii de acolo, aţîţă şi pe Croaţĭ şi serbéză pe episcopulŭ Strossmayer ca pe unŭ erou.

Tóte aceste le aducu înainte diarele germane vrêndŭ a documenta, că tendinţa Cehilorŭ nu este de a fi o naţiune coordinată, ci de a domni în Boemia, prin espansiune şi cucerire şi că prin urmare tóte silinţele de împăcare ale contelui Taaffe vorŭ rĕmâné zadarnice.

Marea întrebare este acuma, că după ce între Cehĭ se manifestă atâta aversiune în contra punctaţiunilorŭ dela Viena ale pactului, ce atitudine va observa în viitorŭ contele Taaffe? Incerca-va elŭ o apropiare de partida lui Gregr, orĭ va stărui morţişŭ pe lângă acele punctaţiunĭ?

Orĭ cum ar fi, nu se póte nega, că prin mişcarea puternică autonomistă în sînulŭ Cehilorŭ, cestiunea boemă a întratŭ într'unŭ stadiu din cele mai grave şi periculóse, câte le-a percursŭ până acuma, într'unŭ stadiu, în care resolvarea ei nu se mai póte amâna fără cea mai mare pagubă pentru interesele de viéţă ale monarchiei.

Causa scolară în consistoriulŭ plenarŭ din Oradea.

Despre decursulŭ şedinţei *consistoriului plenarŭ* din Oradea dela 9 l. c. şi a celorŭ ce i-au premersŭ, primirămŭ o scrisóre, din care estragemŭ următórele:

Domnule Redactorŭ! Voiu sĕ Vĕ comunicŭ pe scurtŭ cele întêmplate în Oradea în dilele de 8 şi 9 Iulie st. n. a. c. în causa gravă a *gimnasiului din Beiuşŭ şi a şcólelorŭ dela Nirŭ.*

In preséra consistoriului plenarŭ, prin stăruinţa d-lorŭ protopopĭ *Lazarŭ* şi *Sĕlăgianu* s'au întrunitŭ vr'o 35—40 de preoţĭ şi protopopĭ la otelulŭ Busanyi, unde formându-se în conferenţă, şi-au alesŭ preşedinte pe Reverendissimulŭ d-nŭ vicarŭ *Ciriacŭ Barbulŭ* şi notarŭ pe d-lŭ *Vasilie Leşanŭ.*

După sĕvêrşirea acestui actŭ, veni preotulŭ dela Ceheiu, Georgiu Sférle, înruditŭ cu d-lŭ canonicŭ Lauran, ajunsŭ ca omŭ tînĕrŭ în beneficiulŭ acela bunŭ, şi protestândŭ în contra locului întrunirei, declară adunarea de contrară Episcopului, în contra căruia, după părerea lui, s'ar fi întrunitŭ preoţii în acéstă conferenţă.

S'a desbătutŭ în urma acestui durerosŭ incidentŭ despre aceea, déca loculŭ de întrunire este convenabilŭ şi pe temeiulŭ sentinţei biblice, că „unde 'sŭ doi séu trei adunaţĭ în numele meu, acolo sunt şi eu în mijloculŭ lorŭ", s'a decisŭ a se continua desbaterea.

In loculŭ primŭ s'a decisŭ apoi a se vota celŭ mai profundŭ omagiu, încredere şi alipire necondiţionată părintelui Episcopŭ. Acésta fù totodată şi unŭ rĕspunsŭ la insinuaţiunea necualificabilă mai susŭ amintită.

Veni după acésta la rêndŭ propunerea d-lui protopopŭ Lazarŭ, unde în loculŭ întâiu se cere convocarea *Sinodului diecesanŭ*, în care sĕ se desbată cestiunile ardĕtóre.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Gianettino l'Ingrese.

Novelă veneţiană, de **F. de Gaudy.**

După-ce regele Murat suferì mai multe catastrofe, pe la finea lunei lui Aprilŭ şi pe la începutulŭ lui Maiu 1815, din partea Austriacilorŭ comandaţĭ de generalulŭ Bianchi, se împraştià armata neapolitană, adunată în grabă, în tóte părţile. Cei mai mulţĭ aruncară armele şi ca într'o fugă sĕlbatică cutreerau drumurile din munţii Apenini şi Abruzzi, ca sĕ ajungă în patria lorŭ.

Marodeurii, aflândŭ deja defileurile ocupate de inimic, cutreerară în cete mai marĭ, séu mai micĭ, sub comanda unora dintre dênşii câmpiile cele întinse, şi astfelŭ din soldaţĭ proştĭ, precum fuseseră, deveniră cei mai escelenţĭ banditĭ. Nicĭodată nu fură drumurile de ţéră mai nesigure, ca în timpulŭ acesta; cu tóte că provincia era ocupată de armata austriacă, care cerca sĕ stêrpéscă cetele acestea de banditĭ, totuşĭ aceştia nu putură face nimicŭ, deórece poporaţiunea dela ţéră ţinea cu bandiţii.

In timpulŭ acela se întêmplă, că pe drumulŭ, care ducea dela Bologna spre Florenţa printre Apeninĭ, trecea o trăsură de călĕtoriă încărcată cu multŭ bagajŭ.

In fiă-care satŭ, prin care trecea trăsura, locuitorii şedêndŭ pe pragulŭ caselorŭ şi pe la porţĭ priviau cu curiositate trăsura acésta însoţită de patru carabinerĭ călărĭ greu armaţĭ, pe carĭ îi închiriară călĕtorii din Bologna pentru paza lorŭ. Pe capra trăsurei trasă de cincĭ cai stătea unŭ maurŭ şi o camerieră. Tocmai era unŭ suişŭ fórte mare şi se vedea, că caii nu vorŭ puté trage singurĭ trăsura, de aceea închiriară dintr'unŭ satŭ mai mulţĭ boi, carĭ fură înjugaţĭ dinaintea trăsurei şi porniră la délŭ.

Miserabilele catune din Apeninĭ suntŭ nisce adevĕrate cuiburĭ de tâlharĭ. Casele suntŭ cenuşii afumate şi bătute de vreme, cu coperişele putrede, cu ferestri astupate cu sdranţe, printre carĭ se observa câte-odată câte-unŭ răvarŭ (olŭ) cu florĭ. Stradele suntŭ întunecóse, nepavate, prin carĭ de abia póte trece o trăsură. Pe la porţile caselorŭ vedĭ ómenĭ sdrenţoşĭ, carĭ privescŭ cu rĕutate şi cu lăcomiă asupra străinului şi avuţiei luĭ. Rarŭ se vede câte o fată tînĕră împletindŭ paie, dér cu atâtŭ mai desŭ se vĕdŭ babe bĕtrâne urîte, şi copii goi, carĭ încunjură, cerşindŭ cu unŭ sgomotŭ asurditorŭ, trăsura; décă nu le dă călĕtorulŭ nimicŭ, atuncĭ îlŭ înjură şi-lŭ blastĕmă într'unŭ modŭ îngrozitorŭ. Acesta este tabloulŭ, care de repeţite-orĭ ni-lŭ oferă cătunele acestea. Cu mare chibzuinţă scóte călĕtorulŭ capulŭ din trăsură, pentru ca sĕ se convingă, că bagajulŭ nu i-s'a furatŭ de pe trăsură şi numai atuncĭ respiră liberŭ, când se vede departe de aceste sate sinistre.

Acestŭ călĕtorŭ era unulŭ dintre locuitorii severĭ şi recĭ ai insulelorŭ britanice, anume Sir Robert Fritz Avyne, care călĕtoria cu soţia sa Penelope şi cu copilulŭ lorŭ de patru anĭ Iohnnie. Baronulŭ, basatŭ pe armele sale şi pe servitorii sĕi asemenea armaţĭ, nu prea grăbia sĕ-şĭ continue călĕtoria. Tóte svonurile câte le audise atâtŭ despre nesiguranţa drumurilorŭ acestora, câtŭ şi despre numĕrósa şi îndrăsneţa bandă de tâlharĭ din Pippo Ceccarelli, le ţinea de lucrurĭ fantastice séu celŭ puţinŭ pré esagerate; elŭ atribuia tóte aceste svonurĭ egoismului cârciumarului dela aquila Nero din Bologna, şi numai greu a putută sĕ-lŭ înduplece Lady, ca sĕ ia escórta aceea de patru carabinerĭ, măcarŭ până la vama Filigara dela frontiera florentină.

Aşa ajunseră călĕtorii cu încetulŭ culmea Apeninilorŭ. Drumulŭ ducea prin frumóse pădurĭ de castanĭ, carĭ pe munţĭ erau încă de totŭ verdĭ, pe când în câmpiă deja de multŭ desbrăcaţĭ de fructe. Sub umbra lorŭ păsceau icĭ şi colo turme împrăsciate de capre, ai cărorŭ păstorĭ somnuroşĭ la sgomotulŭ trăsurei se deşteptară şi-şĭ întinseră a lene membrele; — încolo nu se vedea nicĭ o urmă de omŭ.

Sir Robert dete ordinŭ sĕ stea trăsura, apoi se uită flegmaticŭ cu ochianulŭ mai întâiu pe partea dréptă, apoi pe cea stângă a trăsurei, privindŭ cu mare atenţiune, când culmile munţilorŭ, când pădurile, carĭ le acoperiau, când stâncile prăpăstióse, carĭ se întindeau până în câmpiă şi dintre carĭ pe unele se vedea câte o capelă. „Frumosŭ, fórte frumosŭ!" dise elŭ „la drépta

Acesta a fostŭ punctulŭ de pornire şi singurulŭ punctŭ de deliberare şi s'a şi primitŭ, fiindŭ subscrisă de 24 membri.

In ḍiua următóre, 9 Iulie st. n. la 10 óre a. m. s'a deschis *Consistoriul plenarŭ*, fiindŭ admişĭ şi cei nechiămaţĭ, dér numai ca ascultătorĭ.

După vorbirea scurtă de deschidere a Ilustrităţii sale Părintelui Episcopŭ, s'au pusŭ la ordinea ḍilei două cause: a) Contractulŭ cu societatea „Adria“ pentru asigurarea edificiilorŭ parochiale, b) causa gimnasiului din Beiuşŭ şi a scólelorŭ dela Nirŭ.

Prima causă s'a resolvatŭ ratificându-se contractulŭ.

Privitorŭ la causa a doua gravă şi importantă, mai întâiu Părintele Episcopŭ a cetitŭ unŭ memoriu lungŭ, în care desfăşurândŭ cele ce s'au petrecutŭ în causa gimnasiului din Beiuşŭ — şi carĭ au fostŭ descrise tóte în „Gazetă“ — în fine provócă pe aceia, carĭ făcură atâta „sfară în ţeră“, să vină acuma cu „plânsulŭ“ lorŭ de a salva scólele şi sĕ'lŭ desfăşure.

Din tótă espunerea Ilustrităţii Sale, mai multŭ s'a observatŭ supĕrarea mare pentru publicarea afacerilorŭ diecesane, care supĕrare în mai multe rândurĭ şi-a esprimat'o în decursulŭ esposeului sĕu.

După-ce, în urma vorbirei Ilustrităţii Sale, protopopulŭ *Lazarŭ* a eşitŭ cu cererea motivată de a se conchiăma sinodŭ, *Episcopulŭ a declaratŭ, că nu e în contra sinodului*, dér *nu află acuma oportunŭ* timpulŭ pentru convocarea sinodului, dela care în presentŭ nu aşteptă nicĭ unŭ resultatŭ.

S'a mai făcutŭ încă o propunere, a canonicului *Şarkadi*, sĕ mérgă Episcopulŭ împreună cu Metropolitulŭ şi cu ceilalţĭ Prelaţĭ până la Tronŭ cu plângerea, şi acéstă propunere s'a primitŭ în termenii largĭ „când se va afla de bine.“

In urmă făcŭ o propunere parochulŭ din Nir-Adonŭ *I. Moldovanŭ*. Acesta cerêndŭ sĕ se voteze mulţămită şi încredere Părintelui Episcopŭ, declară în propunerea sa sĕ se enuncie, că consistoriulŭ plenarŭ *nu consémţesce cu cele scrise prin foi*, ér în punctulŭ alŭ 3-lea cere ca Episcopulŭ sĕ se întrepună, spre a îndemna pe ministru sĕ declare apriatŭ, că în clasele superióră pe lângă limba maghiară profesorii sĕ se pótă folosi atâtŭ în esplicărĭ, câtŭ şi în rĕspunsurĭ de limba română.

Propunerea părintelui Moldovanŭ s'a primitŭ.

A mai urmatŭ apoi o discusiune întocată, la care a luatŭ parte şi Episcopulŭ, declarândŭ între altele, că a fostŭ şi este Românŭ şi numai ca Românŭ voiesce sĕ móră.

Cam pe la órele $2^1/_2$ s'a încheiatŭ şedinţa consistoriului plenarŭ, *fără ca sĕ se fi decisŭ ceva positivŭ în meritulŭ lucrului.*

După-ce vomŭ da tóte informaţiunile, ce le-amŭ primitŭ şi le vomŭ mai primi despre decursulŭ importantei şedinţe consistoriale, ne vomŭ pronunţa asupra ei *obiectivŭ şi nepreocupatŭ*, precum ne-amŭ pronunţatŭ şi până acuma în durerósa afacere a scólelorŭ din Beiuşŭ şi dela Nirŭ.

*

La memorata şedinţă a consistorului plenarŭ, au luatŭ parte, după cum ne comunică „Familia“ din Oradea, următorii domnĭ:

Canonicii: prepositulŭ Teodorŭ Kóváry, Paulŭ Vela, Dr. A. Lauran, Artemiu Şarcadi; canoniculŭ onorarŭ Ioanŭ Maga; archidiaconulŭ părţilorŭ sătmărene Ciriacŭ Barbulŭ; archidiaconii onor. Paulŭ Pap, George Iuhas, Petru Mihuţŭ, G. Orosŭ, S. Bota; protopopii Ioanŭ Christianŭ, Ioanŭ Selagianŭ, Ioanŭ Popŭ (Şimand), Gavriilŭ Lazarŭ, Ioanŭ Boroşŭ, Ant. Bonyi, Mih. Ciurdariu, Vas. Zsiroşŭ, Ioanŭ Pap (Boroşŭ Sebeşŭ), Aug. Pelle, Lud. Venter şi adm. prot. Mih. Cinca; asesorii consistorialĭ: Ioanŭ Moldovanŭ, Teodorŭ Roşu, Mih. Diţŭ, Gavr. Papdanŭ, Iuliu Papfalvai, Sylviu Rezei, Moise Neşŭ, Nic. Marcuşŭ, Ioanŭ Buteanŭ, G. Marienescu, V. Leşanŭ şi preoţii Grig. Borlanŭ, Ioanŭ Popŭ (Holodŭ), Ioanŭ Erdelyi, Ant. şi Corneliu Gitta, Mih. Marcuţŭ, Coriolanŭ Ardeleanŭ, Dr. Felicianŭ Branŭ, George Perényi, Vas. Steer, Samuilŭ Ciceronescu, Lazarŭ Ierne, Ant. Fritea, Florianŭ Marchişŭ, Sig. Catoca, Florianŭ Selageanŭ, G. Sfĕrlea, Dem. Mureşianŭ, Ludovicŭ Marcuşŭ şi Ioanŭ Ciceronescu.

DIN AFARĂ.

Cestiunea arbitriului internaţionalŭ.

Privitorŭ la arbitriulŭ internaţionalŭ propusŭ de deputatulŭ italianŭ Bonghi şi primitŭ cu însufleţire de ministrulŭ preşedinte Crispi şi de întrégă camera italiană, „Neue Fr. Presse“ scrie într'unulŭ din numerii sĕi mai noi, că projectata conferinţă internaţională parlamentară în favorulŭ juriilorŭ de pace se va ţine în ḍilele de 22 şi 23 Iulie n. la Londra sub presidiulŭ lordului Herschell. La conferinţa acésta vorŭ lua parte, afară de 129 membri ai parlamentului englesŭ, 69 delegaţĭ ai diferitelorŭ legislaturĭ, respective guverne continentale. Parlamentulŭ germanŭ şi celŭ austriacŭ încă vorŭ fi representate. In ḍiua a doua a conferinţei membrii parlamentului englesŭ vorŭ da unŭ banchetŭ în onórea colegilorŭ lorŭ străinĭ. Ca preşedinte la banchetulŭ acesta a fostŭ învitatŭ Gladstone, dér bĕtrânulŭ bărbatŭ de statŭ englesŭ s'a scusatŭ din motive de sănĕtate printr'o scrisóre în care ḍice: „Fără îndoélă, că renunţŭ dela acéstă înaltă onóre cu fórte mare părere de rĕu, că nu potŭ folosi ocasiunea pentru a protesta în contra rĕului corosivŭ alŭ militarismului europénŭ şi care esistă deja şi în acéstă ţéră, deşi avemŭ atâtea mijlóce avantagióse, ca sĕ ne apĕrămŭ în contra acestui rĕu.“

Ministrulŭ italianŭ de finance despre rĕsboiu.

Corespondentulŭ ḍiarului „Berl. Tagbl.“ a avutŭ în ḍilele trecute o convorbire cu ministrulŭ italianŭ de finance. Intre altele a fostŭ vorba, că financele Italiei pute-vorŭ suporta unŭ rĕsboiu? Ministrulŭ a rĕspunsŭ afirmativŭ, dér şi-a esprimatŭ părerea, că unŭ rĕsboiu apropiatŭ e fórte puţinŭ probabilŭ. Décă însĕ trĕba ar ajunge până la rĕsboiu, ḍise ministrulŭ, Italia şi-ar împlini datoria faţă de aliaţii sĕi tocmai aşa, precum e de credinciósă alianţei. Ce privesce Orientulŭ, nu credŭ, ḍise ministrulŭ italianŭ, că elŭ ar pute sĕ periclitеze seriosŭ pacea, şi totŭ aşa de puţinŭ credŭ în presupusa alianţă franceså-rusă.

Serbarea naţională în Parisŭ.

Scirĭ sosite din Parisŭ spunŭ, că la 13 Iulie n. s'a serbatŭ acolo cu mare pompă şi însufleţire aniversarea ḍilei de 13 Iulie 1790. Comitetulŭ arangiatorŭ a voitŭ ca de rêndulŭ acesta sĕ serbeze şi sĕrbătórea federaţiunei şi de aceea a începutŭ aniversarea în 13 Iulie. Parisulŭ se ḍice, că era spectacolulŭ celŭ mai măreţŭ, împodobitŭ cu mii şi mii de stindarde naţionale. Din provincia erau o mulţime de ómenĭ. Prima manifestaţiă şi de rêndulŭ acesta ca şi de alte orĭ a fostŭ pentru Francesii din Alsaţia şi din Lotaringia şi pentru aceste două provincii rupte dela corpulŭ Franciei. Tóte reuniunile alsaţiane, între ele şi câteva reuniunĭ francese de dare la semnŭ, au trecutŭ în parcursulŭ bulevardelorŭ spre piéţa Cocarde cu musicĭ şi stindarde, ér dinaintea statuei Strassburgului mii de ómenĭ curioşĭ aşteptau sĕ vadă imposantulŭ conductŭ. Statua, ca de obiceiu la astfelŭ de ocasiunĭ, era încărcată de coróne şi de stégurĭ tricolore. Musica atuncĭ a intonatŭ Marseillaisa şi cânteculŭ care se începe cu cuvintele: „Nu va fi a vóstră Alsaţia-Lotaringia“. Conductulŭ apoi s'a depărtatŭ cu paşĭ liniştiţĭ pe dinaintea statuei germane îndreptându-se spre statua Ioanei d'Arc, care era încărcată de cununĭ. De aicĭ s'a dusŭ la statua lui Gambetta, pe care după-ce de asemenea au încoronat'o, s'a împrăştiatŭ. După améḍă la 3 óre, Carnot dimpreună cu nevasta-sa a ocupatŭ locŭ într'una din ferestrele pavilionului Marengo. 'I s'a ţinutŭ o vorbire la care Carnot a rĕspunsŭ scurtŭ. Preşedintele Republicei apoi mergêndŭ spre estrada din curte, ca sĕ asculte şi sĕ védă producţiunea reuniunilorŭ de cântărĭ şi a musicelorŭ, a fostŭ primitŭ cu strigărĭ imposante de „sĕ trăiéscă“. S'a formatŭ apoi alŭ doilea conductŭ, care a plecatŭ cam pe la 4 óre d. a. spre hala maşinăriilorŭ înaintea căreia era înălţatŭ unŭ altarŭ, ér dinaintea acestuia statua imposantă a Republicei. Cântăreţii au esecutatŭ o cantată, apoi s'au împărţitŭ premiile şi ajutórele între muncitorĭ, carĭ au luatŭ parte la lucrările esposiţiunei.

Rusia şi recunóscerea principelui Ferdinand.

Din Constantinopolŭ i-se scrie lui „Figaro“: Ambasadorulŭ rusescŭ Nelidov în Constantinopolŭ a conferitŭ timpŭ lungŭ cu ministrulŭ de esterne otomanŭ, Said, asupra ultimei note bulgare. Nelidov a declaratŭ *în numele guvernului sĕu*, că Rusia, răḍimată pe tractatulŭ dela Berlinŭ, care pretinde învoirea tuturorŭ puterilorŭ, nu va recunósce nicĭodată pe principele Ferdinand de Coburg de principe alŭ Bulgariei. Décă s'ar întêmpla sĕ'lŭ recunóscă şi numai o putere semnatară, atuncĭ faptulŭ acesta deja ar fi o nimicire a tractatului berlinesŭ şi prin acésta guvernulŭ îşĭ va primi necondiţionatŭ dreptulŭ de liberă acţiune în Bulgaria.

SCIRILE DILEI.

Fapte generóse. D-lŭ protopopŭ alŭ Ulpiei-Traiane ne trimite spre publicare următórele: Curatorele primarŭ bisericescŭ din comuna Bouţariulŭ inferiorŭ, *Gcorgiu Raca*, în zelulŭ sĕu laudabilŭ pentru binele bisericei sale, pe lângă alte jertfe, în primăvéra acésta a dăruitŭ pe séma bisericei de acolo unŭ ornatŭ sacru completŭ fórte frumosŭ în preţŭ de 85 fl. v. a. Acestŭ actŭ binefăcĕtorŭ e cu atâtŭ mai de laudă, cu câtŭ generosulŭ donatorŭ nu se află într'o stare materială mai splendidă. Deie bunulŭ Dumneḍeu, ca sĕ afle mulţĭ imitatorĭ, cărora sĕ le zacă la inimă binele bisericei şi ridicarea némului românescŭ, éră Domnia-sa priméscă pe acéstă cale cea mai sinceră recunoscinţă! — Asemenea nobilitatea sa d-lŭ *Dr. Dominicŭ Kamel de Hardegger*, mare proprietarŭ în Austria inferióră, care pentru biserica din Grădisce dăruise 50 fl. şi pentru cea gr. cat. din Petroşenĭ 10 fl. v. a., a binevoitŭ a dărui şi în ḍilele aceste 10 fl. pentru fondulŭ bisericelorŭ din districtulŭ protopopescŭ alŭ Ulpiei Traiane. Prin acésta se aduce cea mai sinceră mulţămită marinimosului donatorŭ. — *Grădisce*, 6 Iulie 1890. *Popŭ Avelŭ Bociatŭ*, protopopŭ gr. cat.

Marea tyrrenică, la stânga Marea adriatică — dintr'o singură privire. Acesta este primulŭ miraculŭ în călĕtoriă — vomŭ da peste alŭ doilea între Filigara şi Petronela, Lady — la Monte di Fo — unŭ micŭ vulcanŭ — flacăra înaltă de şése urme — visibilă numai în timpulŭ nopţii — sgomotŭ subteranŭ.“

„Frumosŭ, fórte frumosŭ. Sir!“ rĕspunse Lady şi oftă din adênculŭ inimei la privirea crucilorŭ de lemnŭ, carĭ erau pe ambele părţĭ ale drumului şi părea, că îndemnau pe călĕtorĭ sĕ ḍică unŭ Tatălŭ nostru pentru sufletulŭ acelora, carĭ se odichnescŭ aicĭ.

Trăsura érăşĭ se puse în mişcare şi coti la stânga. Pe o patre a drumului se înălţau nisce stâncĭ, pe vĕrfulŭ cărora erau nisce tufe. De-odată şueră unŭ glonţŭ. Postilionulŭ căḍŭ de pe calŭ cu genunchiulŭ sdrobitŭ şi se văieta grozavŭ. Carabinerii deteră repede pintenĭ cailorŭ, se uitară în partea aceea de unde veni glonţulŭ şi în fumulŭ, care se risipi vĕḍură în lumina sórelui sclipindŭ o duzină de puscĭ, apoi o luară la sănĕtósa, ca şi când i-ar fi gonitŭ totŭ iadulŭ. Chiria pentru escortatŭ li-se plătise înainte — cine putea pretinde dela aceştĭ pacînicĭ eroi, ca sĕ se lase sĕ fiă împuşcaţĭ pentru protegiaţii lorŭ?

Posesorii boilorŭ deja mai înainte táiară ştrĕngurile şi o tuliră la fugă. Indată săriră asupra trăsurii ca la douĕ-ḍecĭ de bandiţĭ părliţĭ de sóre, cu pălării cu bordurile largĭ, cu puscile în mână, cu pumnale şi cu pistóle la brâu. Celŭ dintêiu dintre ei smâncindŭ uşa trăsurii îĭ strigă Englezului cunoscutele cuvinte *„faccia in terra“*. In locŭ de rĕspunsŭ, baronulŭ slobodi fără a-şĭ perde cumpĕtulŭ, unŭ pistolŭ asupra lui, greşi ţinta, dér isbi pe banditulŭ Matteo, care era mai îndĕrĕtŭ, şi-lŭ culcă mortŭ la pămêntŭ. Mai înainte de a-şĭ slobodi şi pe alŭ doilea, pistolŭ baronulŭ fŭ smulsŭ din trăsură, legatŭ şi trântitŭ la pămêntŭ, ér după câteva ghionturĭ şi loviturĭ cu patulŭ puscei, i-se puse unŭ scăluşŭ în gură. Lady Penelope leşinase, miculŭ Iohnnie plângêndŭ îi cuprinse genunchiĭ. Cameriera îngrozită se lipi de maurulŭ de lângă ea şi-lŭ cuprinse cu braţele, ca şi când ar fi voitŭ sĕ-şĭ facă faţa nevĕḍută în întunereculŭ africanŭ, pe când Ali maurulŭ înzadarŭ se silia sĕ se scuture de îmbrăţişarea acésta şi sĕ sară în ajutorul stăpânului sĕu.

In cincĭ minute bagajulŭ fŭ luatŭ de pe trăsură, desfăcutŭ — pentru-că în astfelŭ de afacerĭ bandiţii au o deosebită dibăciă — şi vestminte, rufării, pălării de dame, şalurĭ, obiecte de toaletă zăceau într'o mare disordine în mijloculŭ drumului — fiă-care amatorŭ punea mâna pe câte ceva. In fine le strigă căpitanulŭ bandiţilorŭ, care până acum se ocupase cu cercetarea buzunarelorŭ trăsurei.

„Nimicŭ decâtŭ secăturĭ, nicăirĭ aurŭ! Acestŭ afurisitŭ Englezŭ nu are cu sine decâtŭ lucrurĭ fără valóre, dér puţinŭ îmĭ pasă ne vorŭ servi ca amanetŭ. Signora, îĭ strigă Lady Penelopei în urechiă, *Corpo di Mudona!* Ea e încă în leşinŭ, He! Antonio dă-mĭ sticla cu rachiu. Trebue sĕ o deştepte, chiar décă ar trebui sĕ o gâdilŭ cu cuţitulŭ. Stai, rachiulŭ are deja efectŭ. Signora, D-ta vei pleca la Florenţa, — ai înţelesŭ?

Ce strigĭ eşa? Cine-ţĭ face vr'unŭ rĕu. Eu sunt unŭ *galant'uomo*. Aşadéră, Signora, în decursŭ de două ḍile — astăḍĭ e Mercurĭ — ai înţelesŭ — o miiă napoleonĭ de aurŭ numĕraţĭ până la 3 óre după mieḍulŭ nopţii, după orologiulŭ francesŭ, când sĕ fiă aceştĭ banĭ lângă biserica Santa Novela la Florenţa. Ai înţelesŭ? Loculŭ acela, unde stau trăsurile. Décă nu scii, întrébă, orĭ-ce copilŭ îţĭ va spune. Tacĭ, nicĭ o vorbă! — Şi pentru ca Signora sĕ nu ne tradeze, soţulŭ şi copilulŭ d-tale vorŭ rĕmâné ca garanţă. Tacĭ, îţĭ ḍicŭ. Noi suntemŭ ómenĭ cinstiţĭ, eu sunt Peppo Ceccarelli. Cine póte spune despre elŭ, că şi-ar fi călcatŭ vre-odată cuvêntulŭ? Va sĕ ḍică o miiă de napoleonĭ, Signora, nicĭ o centimă mai puţinŭ — unŭ bagatelŭ pentru unŭ mylord şi fiulŭ sĕu. Táceţĭ, vĕ ḍicŭ, Matteo a fostŭ unŭ câne, de s'a lăsatŭ sĕ fiă ucisŭ de unŭ ereticŭ englesŭ fără spovedaniă şi absoluţiune. He? Nu mĕ înfuriaţĭ. Şi acum înainte, timpulŭ e scumpŭ. De ce sĕ vĕ mai luaţĭ adio, copilariă. Numĕraţĭ banii esactŭ şi în 48 de óre sunteţĭ cu toţii liberĭ. Fiţĭ însĕ punctualĭ, vĕ sfătuescŭ, décă nu puteţĭ orêndui pentru Mylord şi fiulŭ sĕu câte-va liturgii — dér uitasemŭ, că sunteţĭ ereticĭ. Totŭ una. Peppo Ceccarelli nu glumesce. Plecaţĭ cu Dumneḍeu!“

(Va urma.)

O ordinațiune ministrului ung. de interne. Ministrulŭ președinte ungurescŭ, conte Szapary, în calitate de ministru de interne a adresatŭ o circulară cătră toțĭ viceșpanii, prin care voesce a introduce o mai mare urgență în mersulŭ administrațiunei, ceea ce se va puté ajunge numai așa, décă autoritățile inferióre vorŭ îndeplini mai repede ordinațiunile venite dela locurile mai înalte. Ministrulŭ a esperiatŭ de nenumĕrate-orĭ, că autoritățile judecătoresci fórte pe încetulŭ îșĭ înaintéză raporturile și referadele lorŭ, ba de multe-orĭ nu se țin sémă nicĭ de terminulŭ prescrisŭ de însușĭ ministrulŭ. Din astă causă ministrulŭ provócă pe viceșpanĭ sub rĕspunderea lorŭ personală, ca sĕ îngrijéscă a se încunjura tăndălirile, sĕ se esecute repede ordinațiunile ministrului și sĕ se observe terminele prescrise.

***

Volbură mare. Ni-se scrie: In 7 Iulie la 11 óre diminéța s'au ridicatŭ asupra comunei Bogata română nisce norĭ negri înfiorătorĭ, carĭ din norocire nu s'au descărcatŭ asupra acestei comune, dér cam pe la amédĭ se ivì o volbură (vêntŭ învirtitorŭ), asemenea căreia nu s'a mai pomenitŭ prin aceste părțĭ și care făcù însemnate pagube mai alesŭ între hotarulŭ Bogata română și Vaadŭ. Totŭ ce i-a statŭ în cale a nimicitŭ. In hotarulŭ Bogata română luà tóte lesele unei stânĭ și le aruncà din délŭ în vale—spre norocire, oile nu erau la stână,—pe nisce gâsce, ce le-a aflatŭ în cale, le-a nimicitŭ; pe unŭ bietŭ mielŭ l'a sfărmatŭ în bucățĭ. In hotarulŭ Vaadului mai alesŭ, volbura a făcutŭ grozăvenii. Pe 2 fetițe și vre-o 3 bărbațĭ i-au trântitŭ într'o vale; pe Todorŭ Cherebețŭ l'a trântitŭ pe o rîpă, elŭ a rĕmasŭ puținŭ și arsŭ, căcĭ volbura pe unde a trecutŭ a și pîrlitŭ. Lăsândŭ pe aceștĭ biețĭ ómenĭ, volbura trecù la nisce furciturĭ de fênŭ ale lui Lupuca Cherebețŭ și din 6 carĕ de fênŭ nu i-a lăsatŭ nicĭ unŭ paiu, ducêndu-le cu parĭ cu totŭ. Din mijloculŭ unui dêmbŭ numitŭ al „paripului", a ruptŭ un arbore gigantic din rădĕcină și l'a aruncatŭ pe vêrfulŭ dêmbului, de unde l'a dusŭ mai departe. Se'nțelege, că volbura acésta a produsŭ în poporŭ mare spaimă, numind'o „*bălaurŭ*" și reamintindŭ felŭ de felŭ de povestĭ fabulóse din bĕtrânĭ.

***

Petrecere de véră va arangia la 10 Augustŭ st. n. inteligința română din Ciachi-Gârbău (Tractulŭ Dergei) și giurŭ în hotelulŭ din Ciachi-Gârbău séu în scóla confesională de acolo, în folosulŭ nou-edificândei bisericĭ gr. cat. din Ciachi-Gârbău. Intrarea: de familia 1 fl. 50 cr., de persónă 80 cr. Inceputulŭ la 4 óre p. m. Mâncărĭ se potŭ căpĕta și dela otelŭ. Ofertele și suprasolvirile se vorŭ cuita pe cale diaristică.

Misiunea scólei române.

Cu ocasiunea distribuirei premielorŭ între elevele dela scólele secundare de fete, d-lŭ *B. P. Hașdĕu* a rostitŭ următorulŭ discursŭ, care tractéză despre misiunea scólei române:

Este ultima di de solemnitate a distribuirii premiilorŭ.

Inlăturândŭ dér de astă-dată orĭ-ce amĕrunte, orĭ-ce particularitățĭ despre scóle primare și secundare, bărbătescĭ și femeescĭ, publice și private, particularitățĭ asupra cărora m'am opritŭ în cele trei dile precedente, voiu atinge numai o cestiune de totŭ generală, prin care, așa dicêndŭ, îmĭ voiu încheia socotéla.

Scóla română merge ea bine séu rĕu? Proba cea mai forte, cumcă ea merge bine, este că mai toțĭ strigă că ea merge rĕu.

Sĕ mĕ esplicŭ.

Imĭ aducŭ aminte, suntŭ acum 30 de anĭ, o Universitate completă nu era în România, licee mai puține decâtŭ degetele dela o mână, scolĭ primare urbane câte una pe ici pe colea, despre cele rurale abia se visa la îndelete, dascălĭ demnĭ de acéstă nume erau de o raritate mediocră, localurĭ ca vai de ele, și totușĭ.... și totușĭ, când întrebai pe cineva cum merge scóla română, elŭ îțĭ rĕspundea cu fața voiósă: merge bine, merge iute, merge de minune.

Lumea nóstră de atuncĭ cerea puținŭ, căcĭ se deprinsese a nu avé mai nimicŭ. Caliculŭ se mulțămesce cu cincĭ parale. Astădĭ noi ceremŭ multŭ, findcă multŭ avemŭ, și cu câtŭ vomŭ avé mai multŭ, cu atâtŭ mai multŭ vomŭ cere, cu atâtŭ mai tare ne vomŭ văieta, că scóla română merge rĕu, și se vorŭ văieta mai tare tocmai cei eșițĭ din scóla română, tocmai aceia, carĭ îi datoréză ei partea cea fundamentală a instrucțiunii lorŭ.

Bĕtrâna Franța se plânge, că învĕțĕmêntulŭ nu merge bine, și-lŭ totŭ drege în fiă-care anŭ. Germania, pe care unii șĭ-o închipuescŭ ca alfa și omega alŭ scólei, nu e nicĭ ea mulțămită.

In Anglia și în Italia se totŭ proiectéză reforme scolare. Apoi cum dér sĕ ne întristămŭ noi, când audimŭ mereu, că scóla română merge rĕu? Incă-odată, este o probă, o simptomă, că ea merge înainte, și cu câtŭ mai nainte va merge, cu atâtŭ mai tare va simți, că multe și multe îi mai lipsescŭ încă.

Și trebue sĕ mérgă înainte școla română, fiind-că are o mare datoriă de împlinitŭ, o datoriă mai multŭ decâtŭ națională. Ni-se dă nouĕ, ca sĕ dămŭ și noi altora. Crescuțĭ înșine mai măricei, sĕ nu uitămŭ, că avemŭ frațĭ mai micĭ, la crescerea cărora cată sĕ întindemŭ o caldă mână de ajutorŭ. Prin împrejurărĭ politice seculare, vecinii noștri de peste Dunăre au rĕmasŭ mai îndĕrĕtŭ pe calea culturei. Pentru Românĭ dioa a rĕsăritŭ mai curêndŭ decâtŭ pentru dênșii, scăldându-ne în lumină, și „chemarea cea mai frumósă a României este de a face sĕ se repercute radele din Carpațĭ departe, departe, peste peninsula balcanică."

Ungurii pretindŭ, că lorŭ le este scrisŭ de a civilisa orientulŭ. Acelașĭ rolŭ îlŭ ambiționeză Grecii. Nimenĭ nu s'ar supĕra negreșitŭ, décă civilisațiunea ar năvăli câtŭ de îndesatŭ, fiă și dela Pireu, fiă și dela Buda-Pesta. Altfelŭ însĕ înțelegŭ opera culturei Grecii și Ungurii, altfelŭ o înțelege Românulŭ. Ungurii maghiariséză, Grecii eleniséză, unii și alții răpescŭ, séu celŭ puținŭ se încércă a răpi naționalitatea altora. Nu așa face Românulŭ. Elŭ dice Sêrbilorŭ și Bulgarilorŭ: Mai norocoșĭ decâtŭ voi eu am la mine îmbelșugate isvóre de cultură; venițĭ de învĕțațĭ carte aicea, dér s'o învĕțațĭ nu pentru a deveni Românĭ, nu pentru a vĕ lăpĕda de numele vostru, ci pentru ca sĕ sciți a desvolta și a apĕra mai cu tăriă propria vóstră naționalitate. Scólele nóstre de băețĭ, scólele nóstre de fete, universitățile nóstre vĕ suntŭ deschise vouĕ. Noi înșine amŭ devenitŭ mai Românĭ învĕțândŭ în Parisŭ; învĕțândŭ în Bucurescĭ séu în Iașĭ, devenițĭ și voi mai bulgarĭ, mai sêrbĭ. Și care va fi rĕsplata nóstră? Sĕ iubițĭ România, după cum iubimŭ noi Franța. A fi Franța orientului, a redeștepta naționalitățile prin cultură, ér nu a le desnaționalisa, acésta este misiunea cea mai mare a școlei române.

Terminŭ aci, căcĭ am ajunsŭ la culmea aspirațiunii naționale.

Programa scólelorŭ române din Brașovŭ.

A eșitŭ de sub tiparŭ „A XXVI-a programă a gimnasiului mare publicŭ românŭ de relig. ort. rĕsăritĕnă din Brașovŭ și a celorlalte scóle secundare și primare împreunate cu gimnasiulŭ, pe an. scol. 1889—90." Publicată de direcțiunea scólelorŭ medii. Cuprinsulŭ: In parte primă 50 colinde, adunate de scolarĭ dela scólele medii române din Brașovŭ sub conducerea d-lui profesorŭ A. Bârseanu. In partea a doua vinŭ datele scolare, din care reproducemŭ următórele:

La gimnasiulŭ românŭ din Brașovŭ au funcționatŭ în decursulŭ anului următorii profesorĭ: Ipolitŭ *Ilasievicĭ* (tot-odată și directorŭ interim.), Dr. Vasilie *Glodariu*, Iónŭ *Popea*, Panteleimonŭ *Dima*, Lazarŭ *Nastasi*, Nicolae *Pilția*, Paulŭ *Budiu*, Dionisie *Făgărășanŭ*, Vasile *Goldișŭ* și Mihaiu *Pĕrvu*; catedrele de limba latină și de religiune, fiindŭ vacante, s'au suplinitŭ.

La scóla comercială și reală: Bartolomeiu *Baiulescu*, Iosifŭ *Macsimŭ*, Dr. Iónŭ *Bozoceanu*, Artemiu *Feneșeanu*, Iónŭ *Socaciu*, George *Chelariu*, Andreiu *Bârseanu* (tot-odată și conrectorŭ), Iónŭ *Panțu* și Arseniu *Vlaicu*; catedrele de limba francesă și germană, fiindŭ vacante, s'au suplinitŭ.

Pe lângă aceștia au mai funcționatŭ următorii profesorĭ secundarĭ: Nicolae *Popovicĭ* (cântărĭ), Iónŭ Em. *Prodanŭ* (gimnastică), Iónŭ *Dobrênŭ* (caligrafiă). Catedra de desemnŭ s'a suplinitŭ prin d-lŭ Mihailŭ *Popŭ*. Scolarilorŭ gr. cat. li-s'a propusŭ religiunea prin preotulŭ George *Tomasŭ* din Tohanulŭ vechiu. Medicŭ alŭ scólelorŭ centrale: Dr. *G. Baiulescu*.

Scolarĭ esaminațĭ au fostŭ în gimnasiu 237, în scóla reală 120, în scóla comercială 36; *cu totulŭ 393.* Intre aceștia au fostŭ din România 78. După religiune au fostŭ: 349 gr. or., 38 gr. cat., 2 ev. lut., 4 de legea mosaică. După ocupațiunea părințilorŭ: fiĭ de agricultorĭ și economĭ de vite 152, de comersanțĭ și industriașĭ 92, de funcționarĭ publicĭ 19, de funcționarĭ privațĭ 6, de altă categoriă de inteligență 82, de dilerĭ și servitorĭ 30, de privațĭ (pension.) etc. 12.

La scóla elementară capitală de 4 clase pentru copii și 5 clase pentru copile au funcționatŭ 11 învĕțătorĭ la scóla de tóte dilele și 2 la scóla de repetițiune. Pe lângă aceștia, d-na învĕțătóre def. *Elena văd. G. Rusu* a propusŭ feliurite lucrurĭ de mână femeescĭ.

Numĕrulŭ elevilorŭ în scóla de tóte dilele: 326 copii, 192 copile. In scóla de repetițiune 46 copii, 57 copile.

Numĕrulŭ scolarilorŭ înmatriculațĭ la scólele centrale a fostŭ *în totalŭ 1034*, mai mulțĭ cu 41 ca în anulŭ scolarŭ 1889—90.

Societatea de lectură a scolarilorŭ din scólele superióre a fostŭ condusă în anulŭ scolasticŭ trecutŭ de d-lŭ profesorŭ Andreiu Bârseanu. Societatea a ținutŭ 22 ședințe, în carĭ s'a cetitŭ din mai mulțĭ autorĭ, s'a declamatŭ și unii dintre membri și-au cetitŭ operatele lorŭ. Biblioteca societățiĭ constă din 779 vol. Fondulŭ: 696 fl. 51 cr., mai multŭ cu 62 fl. 35 cr. ca în anulŭ trecutŭ.

Stipendiștĭ în scólele medii 8; în institutulŭ Cristurianŭ, instituitŭ de Comitetulŭ parochialŭ alŭ bisericei Sf. Nicolae, s'au întrețínutŭ 5 scolarĭ cu spese de 500 fl.

Fondulŭ pentru ajutorarea scolarilorŭ sĕracĭ și a celorŭ bolnavĭ constă din 432 fl. 78 cr, (în anulŭ trecutŭ au fostŭ 313 fl. 75 cr). Fondulŭ „Bălașa St. Blebea" pentru premiarea scolarilorŭ distinșĭ în musică constă din 240 fl. 55 cr.

Biblioteca scólelorŭ medii s'a înmulțitŭ în decursulŭ anului cu 186 opurĭ; cu totulŭ conține acum 3863 opurĭ. Anulŭ scolarŭ viitorŭ se va începe în 1 Septemvre st. v. Didactrulŭ pentru gr. or. și gr. cat. 7 fl. 30 cr. în gimn. inf. și scóla reală, ér în gimnas. super. și scóla comercială 11 fl. 50 cr. Didactrulŭ pentru cei de alte confesiunĭ este împătritŭ. Cei ce se înmatriculéză pentru prima-óră plătescŭ o taxă de primire de 2 fl.

Apelŭ.

Comitetulŭ *Reuniunei Sodalilorŭ Românĭ din Clușiu* a trimisŭ pe la singuraticĭ sprijinitorĭ ai causelorŭ românescĭ nisce liste de colectare, făcêndŭ totŭodată și unŭ căldurosŭ apelŭ.

„Reuniunea Sodalilorŭ Românĭ din Clușiu" — se dice în acestŭ apelŭ — „s'a înființatŭ încă la anulŭ 1871, la inițiativa bărbaților noștri fruntașĭ. Dela anulŭ 1879 până în dioa de astădĭ acéstă Reuniune, cu mijlócele de care dispune, a susținutŭ pe la diferite meserii 100 de elevĭ românĭ sĕracĭ din tóte părțile Ardélului dintre carĭ jumĕtate s'au și eliberatŭ ca sodalĭ, ér astădĭ amŭ avé de ajutoratŭ vre-o 90 de inșĭ, pe când însĕ aceste mijlóce de ajutorare cu îmbrăcăminte de iérnă și de véră, cu încălțăminte și cu spesele de înscriere pe la scólele industriale, suntŭ atâtŭ de modeste, încâtŭ abia suntemŭ în stare a ajutora pe 10—15 inșĭ pe anŭ.

Decĭ comitetulŭ acestei reuniunĭ, representatŭ prin subscrișĭ, în neclătita sa credință în solidaritatea, ce unesce și trebue sĕ unéscă astădĭ mai multŭ decâtŭ orĭ-când tóte elementele sociale ale poporului românŭ întru a face bine și întru a ne forma inima némului românescŭ, carea este clasa mijlociă, dovedită de celŭ mai puternicŭ factorŭ la ridicarea unei națiunĭ, îndrăsnesce cu tótŭ respectulŭ a apela la ajutorulŭ D-Vóstrĕ, rugându-Vĕ, ca sĕ premerge-țĭ cu esemplulŭ; ér spre scopulŭ acesta Vĕ trimitemŭ alăturata listă de contribuirĭ benevole orĭ și de ce natură, în banĭ, bucate orĭ vestminte, cu acea modestă rugare, ca inducêndŭ în ea numele marinimoșilorŭ contribuitorĭ, sĕ bine-voițĭ a-o retrimite acestui comitetŭ séu presidiului, pentru ca pe cale diaristică, ca totdeuna, sĕ-șĭ pótă da sémă la timpulŭ sĕu despre cele primite.

Pentru comitetulŭ Reuniunei Sodalilorŭ Românĭ suntŭ subscrișĭ: Președintele: *Basiliu S. Podóbă.* V.-președintele: *Constantinŭ Popŭ.* Secretarulŭ: *Iacobŭ Mureșianŭ.* Cassarulŭ: *Tuliu Roșescu.* Controlorulŭ: *Gregoriu Borza.*

ULTIME SCIRĬ.

Viena, 14 Iulie. „Politische Correspondenz" dice: Cei ce încunjură pe principele Ferdinandŭ alŭ Bulgariei nu se miră de scirile rĕspândite de-o parte din pressa străină pe séma sa; se cunósce și isvorulŭ și scopulŭ propagandei ce se încércă a se face. Dér ceea ce e de regretatŭ este de a se vedé diarele europene, carĭ nu suntŭ dușmane Principelui Ferdinand și Bulgariei ajutândŭ la rĕspândirea acestorŭ fabule, care suntŭ negreșitŭ cu tendințe.

„Politische Correspondenz" se dice a fi autorisată sĕ declare oficială, că tóte sgomotele, relative la intențiunea ce ar avé Principele sĕ abdică și la pretinsulŭ atentatŭ contra d-lui Stambuloff, suntŭ false.

☞ De adĭ încolo diarulŭ nostru se va trimite numai celorŭ, carĭ șĭ-au reînoitŭ abonamentulŭ.

Administrațiunea.

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ

din 16 Iuliu st. n. 1890.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.24	Vênd.	9.27
Argintŭ românescŭ -	„	9.22	„	9.25
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.25	„	9.28
Lire turcescĭ - - -	„	10.50	„	10.56
Imperialĭ - - - -	„	9.48	„	9.53
Galbinĭ .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102 —	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	133.3/4	„	134.3/4
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—
Discontulŭ 6—[illegible]% pe anŭ.				

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Iuliu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4%	102.30
Renta de hârtiă 5%	99.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ	116.50
dto argintŭ	97.50
Renta de aurŭ austriacă	109 50
Losurĭ din 1860	146.—
Acțiunile băncei austro-ungare	925.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	344.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	304.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.51
Napoleon-d'orĭ	9.27 1/2
Mărcĭ 100 împ. germane	57.15
Londra 10 Livres sterlinge	116 90

Editorŭ și redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

No. 2443—1890. 377,3—3

Publicare de concursŭ.

Din fundaţiunea demnului de piă memoriă Stefanŭ Ferdinand Hirsch suntŭ de a se da pe anulŭ şcolasticŭ 1890/91 douĕ ştipendie nouĕ de câte 200 fl. v. a. La acestea se escrie concursŭ. Unulŭ dintre stipendiele acestea se va conferi unui tênĕrŭ maghiarŭ romano-catolicŭ, ér celalaltŭ unui românŭ greco-catolicŭ.

La stipendiele acestea potŭ concurge numai acei tinerĭ, carĭ suntŭ născuţĭ în comunele următóre: Turda, Copandŭ, Turŭ, Reghiu, Comiţigŭ, Banabicŭ, Aitonŭ, St. Martinulŭ-deşertŭ, Ceanulŭ-deşertŭ, Agârbiciu, Mischiu, Sându, Petridulŭ-de-susŭ, Petridulŭ de mijlocŭ, Petridulŭ-de-josŭ, Berchişiu, Măgura, Schiopĭ (Puszta Egres), Pusta St. Craiu, Surducŭ, Bicalatŭ, Jara inferióră, Agrişiu (Ruha-Egeres), Muntele Băişórei, Ocolişulŭ micŭ, Ocolişulŭ mare, Runcu, Cacova, Săcelŭ, Lita-maghiară, Lita-română, Filea-de-josŭ, Filea-de-susŭ, Ciurila, Selisce, Selicea, Micuşiu, Hasmaşiu, Maghiaruşiu (Magyarós .g), Şutŭ, Silvaşulŭ-maghiarŭ, Indolŭ, Ceanulŭ-mare, Băişóra, Muntele Filei (F. Havassa), ca unele, carĭ odinióră au formatŭ ces. reg. pretură a Turdei sub preşedinţa fericitului fundatorŭ Stefanŭ Ferdinand Hirsch.

Stipendiulŭ 'lŭ vorŭ puté dobêndi numai atarĭ tinerĭ din şcólele medie, séu întrătorĭ acum în şcólele medie, carĭ vorŭ produce testimoniu cu calculŭ din studie: *eminente*, séu celŭ puţinŭ *bunŭ*, ér din purtarea morală: *bună*, séu celŭ puţinŭ *legală*. Atarĭ tinerĭ vorŭ puté folosi stipendiulŭ dobênditŭ în gimnasiu, şcóla reală, şcóla agronomică, eventualŭ şi la universitate, décă atâtŭ în studie, câtŭ şi în purtarea morală, vorŭ ţiné calculii indicaţĭ mai susŭ.

Acei tinerĭ şcolarĭ, carĭ pe basa condiţiunilorŭ memorate potŭ aspira la stipendiele acestea, şi dorescŭ a concurge, au sĕ-şĭ aştérnă concursele instruite cu testimoniu şcolasticŭ de pe anulŭ şcolasticŭ 1889/90, carte de botezŭ, atestatŭ medicalŭ şi de paupertate până în *10 Augustŭ a. c. st. n.*, şi anume şcolarii maghiarĭ la Ordinariatulŭ episcopescŭ romano-catolicŭ transilvanŭ în Alba-Iulia, ér românii la Ordinariatulŭ archiepiscopescŭ greco-catolicŭ în Blaşiu prin parochulŭ concernente alŭ lorŭ. Concursele intrate mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Blaşiu, în 5 Iuliu 1890.

Ordinariatulŭ archiepiscopescŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonézĕ din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne: 10 óre 32 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 43 minute după améḑĭ.
Trenulŭ omnibus: 4 óre diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ de persóne: 5 óre 30 minute diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 33 minute după améḑĭ.
Trenŭ de mărfurĭ cu vagóne de persóne: 12 óre 23 min. după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 5 óre 20 minute diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 23 minute după améḑĭ.
Trenulŭ omnibus: 10 óre 31 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 13 minute după améḑĭ.
Trenulŭ de persóne: 10 óre 17 minute séra.
Trenulŭ de mărfurĭ cu vagóne de persóne: 4 óre 20 min. după améḑĭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3 25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.36	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşiu	6.02	10.35	7.39	7 04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 50	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ acceleratŭ.	Tren de persóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişŭ	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2 41	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11 30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Hasfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighişóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.54
Copşa mică	6.45	10.32		3.13
	6 48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaşiu	7 22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiuşu	7.51	12.23	1.06	4.36
	7 5[illegible]	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8 45	2.46	2.39	6.08
Ghirişu	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Cluşiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.5[illegible]
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2 08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5 11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7 15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
		4.10	5.50
Glogovaţŭ	Trenŭ omnibus 2.20	4.22	6.02
Gyorok	2.34	4.46	6.23
Paulişŭ	3.05	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.23	5.16	6 52
Conop	3.39	5.38	7.17
Bĕrzava		5.53	7.33
Soborşinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasada		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăştia		9.12	11.14
Şibotŭ		9.34	11.39
Vinţulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuşŭ		10.44	12.58

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.06
Orăştia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8 48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	Trenŭ omnibus 6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. d. p.	Tr. omn.
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12 29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.26	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.26	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9 02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9 35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn.
Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.26	3.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişóra	10.52	5.28

Simeria (Piski)-Unied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.1[illegible]

Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Mureşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelecŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa-Mureşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budatelecŭ	4.50
Mureşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.